במדבר

א. די פרשה במדבר לייענט מען ברוב השנים דעם שבת וואָס פאַר חגה״ש [1], דער זמן פון מתן תורה. און וויבאַלד אַז יעדע פרשה האָט אַ שייכות צו דעם באַשטימטן זמן אין וועלכן מען לייענט זי [2]

[ובפרט, אַז מתן תורה איז ״יום חתונתו״ פון אויבערשטן מיט אידן [3] — און ביי נשואין איז דער חתן עולה לתורה שבת שקודם החתונה, בתור הכנה צו די חתונה [4]]

איז דערפון פאַרשטאַנדיק, אַז דעם אויבערשטנס ציווי צו ציילן אידן: ״שאו את ראש כל עדת בני ישראל״ [5] — מיט וועלכן די סדרה הויבט זיך אָן [6] — האָט אַ שייכות (און איז אַ הכנה) צו (די נשואין [7] פון) מתן תורה.

ב. וועט מען עס פאַרשטיין דורך מקדים זיין און מבאר זיין דאָס וואָס רש״י זאָגט [8] בתחילת הפרשה ״מתוך חבתן לפניו מונה אותם כל שעה . . באחד בניסן הוקם המשכן ובאחד ב־אייר מנאם״.

וואָרום אין פלוג איז ניט מובן:

א) דאָס וואָס דברים חביבים וועלן אָפט געציילט, איז עס דאָך דערפאַר וואָס מ׳איז אויסן צו וויסן זייער צאָל (מצד זייער חביבות און טייערקייט איז נוגע יעדער פרט פון זיי, און דערי־בער וויל מען ״כל שעה״ — כסדר — וויסן זייער געניוע צאָל); אָבער דער אויבערשטער וויים דאָך דעם מס־פר פון אידן אויך אָן דעם ציילן — צוליב וואָס האָט ער געהייסן אַז משה ואהרן זאָלן ציילן די אידן?

ב) וויבאַלד אַז דאָס ציילן די אידן

---

1) תוספות (ד״ה קללות שבתו״כ) מגילה לא, ב. רמב״ם הל׳ תפלה פי״ג ה״ב. טור ושו״ע או״ח סתכ״ח ס״ד.

ואף שבתוס׳ (הובא בהגה״מ לרמב״ם שם) ״בדי שלא להסמיך כו׳״ — מכיון שכל הענינים שבתורה הם בתכלית הדיוק, צ״ל שפרשת במדבר עצמה גם כן שייכת לעצרת. — וכמו פרשת נצבים שקוראין קודם ר״ה, שזהו מצד השייכות שבין פרשה זו לר״ה (תורת הבעש״ט — נעתקה ב־״היום יום״ ע׳ צ׳. לקו״ת ר״פ נצבים), אף שהטעם ע״פ נגלה הוא ״שלא להסמיך כו׳״ (תוס׳ והגה״מ שם).

2) של״ה חלק תושב״כ ר״פ וישב.

3) תענית כו, ב.

4) דרושי חתונה (בסה״מ קונטרסים ח״א) ד״ה וכל בניך תרפ״ט קרוב לסופו. ולהעיר ממ״ש שם ״קוראין אותו לקרות האותיות שבתורה שהם ה־מקיימים עשרה מאמרות״ — והרי מהענינים דמ״ת הוא קיום (העולם שנברא ב)עשרה מאמרות ע״י נתינת עשרת הדברות (ראה שבת פח, א. נתבאר בדרושי חתונה שם פ״ג).

5) ולהעיר שגם פרשת נשא — שבכמה שנים קוראין גם אותה לפני זמן מ״ת (ובדוגמת, מה שלפעמים קוראין לפני ר״ה גם פ׳ וילך) — התחלתה היא ״נשא את ראש״.

6) וכן כל הפסוקים שלאח״ז, עד ״אלה פקודי בני ישראל גו׳״ (ב, לב) הם בהמשך ל״שאו את ראש״. וגם הפרשיות שלאח״ז הם בנוגע לענין המנין (ונשיאת ראש): פקוד את בני לוי גו׳ (ג, יד ואילך), ״פקוד כל בכור זכר גו׳״ (שם, מ ואילך), ״נשא את ראש בני קהת גו׳״ (ד, א ואילך).

7) וגם בפשטות ש״שאו את ראש״ שייך להקמת המשכן (ראה לקמן ס״ב) — הרי אמרו בבמדב״ר פי״ב, ח (בסופו): ביום חתונתו זה אהל מועד כו׳. וראה גם פרש״י שמיני י, ה. נשא ז, א.

ולהעיר גם מתנחומא פרשתנו ה (הובא בכלי יקר כאן ד״ה באחד לחדש. עי״ש): משל למלך שנשא אשה כו׳.

8) וראה גם תנחומא פרשתנו ד. במדב״ר פ״א, ד.

דאָ איז געקומען אין צוזאַמענהאַנג מיט הקמת המשכן — ווי רש"י זאָגט „כשבא להשרות שכינתו עליהם" — האָט דאָך דער מנין געדאַרפט פאָר־קומען „באחד בניסן" [9], אין דעם טאָג ווָאס אין אים איז „הוקם המשכן" (אָדער עכ"פ באַלד אויף מאָרגן, אויב ס'איז ניט מעגלעך געווען אין זעלבן טאָג גופא [10]) — פאַרווָאס האָט מען אָפגעלייגט די ציילונג אויף אַ גאַנצן חודש — ביז אחד באייר [11]?

9) ומה שהמנין דפ' תשא „לידע מנין הנותרים" הי' לאחר יום הכפורים, ולא מיד אחר המגפה — הוא * מפני שאז הייתה „חבתן" בגלוי, [כדפירש רש"י (תשא ל, טז)] כי אז „נתרצה המקום לישראל לסלוח להם, ונצטוו על המשכן". ובפרט על פי משי"ת (לקמן ס"ד) שמנין בנ"י הי' כשהי' בהם שינוי למעליותא, הרי שינוי כזה נעשה רק לאחרי יוהכ"פ ** (משא"כ לפני זה, לא הי' בהם עילוי לגבי קודם החטא, ואדרבה).

ועפ"ז מובנת גם בפשטות השייכות של „לידע מנין הנותרים" ל„ונתת אותו על עבודת אהל מועד" (נדבת המשכן) — כי ריצוי המקום לישראל בהסליחה דיוכ"פ, באופן של „נתרצה להם כו'" (ולא רק שנותרו מן המגפה), נתבטא בזה ש„נצטוו על המשכן"*** (ראה במקומות שנסמנו בלקו"ש ח"י ע' 214 הערה 29).

*) בפשטות יש לומר, לפי שמיד לאח"ז עלה משה להר ושהה שם ב"פ מ' יום — עד יוהכ"פ. אבל מוכח כדלקמן מלשון רש"י המובא שם. וי"ל שהוכחת רש"י לזה היא ממה שהכתוב מקשר מנין זה ב„ונתת אותו על עבודת אהל מועד".

**) ואולי יש לומר, שזהו אחד הטעמים למה שהוזקק רש"י בפ' פנחס (כו, א) לפירוש שני. ולהעיר שגם בפירושו ה' ראשון שם אינו מזכיר הלשון „חיבה" (אף שיש לומר שסומך עצמו על מה שפירש לפנ"ז). – וראה לקו"ש חי"ח ע' 327 ואילך.

***) ומה שרש"י מפרש שהמנין הי' בכדי לידע מנין הנותרים — אף שלכאורה הי' אפשר לומר שהמנין הוא רק בגלל (השינוי של) הציווי על נדבת המשכן (כ־ ברשב"ם ר"פ תשא) — יש לומר: בדרך הפשט (משא"כ בדרך החסידות — ראה לקמן סוס"ה) אין מקום למנות שתי פעמים מצד ענין אחד — משכן (בְּתחלת נדבתן ולאחר הקמתו), ומכיון שהמנין דרי"ש פרש־ תנו היא מצד „שבא להשרות שכינתו עלי־

10) כי י"ל שמצד גודל העילוי דענין המשכן, לא הי' שייך אז שום ענין אחר, אפילו לא הציווי על המנין אף שבא בסיבת הקמת המשכן. [וע"ד המבואר בלקו"ש ח"י שם (ע' 216), הטעם ש„ויקהל משה" הי' למחרת יום הכיפורים — כי ביום הכיפורים עצמו היו מסורים ונתונים רק לענין ה־ תשובה והתורה, ובמילא, לא הי' שייך אז אפילו הציווי על מלאכת המשכן, אף שענינו הוא „כדי שידעו . . שנתכפר להם" (ראה בהנסמן בלקו"ש שם)]. ולהעיר מההוראה כי קאי רבי בהא מסכתא לא תשיילי' במסכתא אחריתי (שבת ג, ב).

11) ע"פ דרך הפשט יש לומר: בנוגע להקמת המשכן מדגיש הכתוב (פקודי מ, ב. יז) שהי' „באחד לחודש", וזהו — אחת מעשר עטרות שנטל אותו היום (שבת פו, ב — הובא בפירש"י ר"פ שמיני — ומזה מובן, שזה שייך גם לדרך הפשט), ורצה הקב"ה שגם המנין (השייך להקמת המשכן) יהי' באחד לחודש — ביום זכאי, (ומכיון שביום הקמת המשכן לא הי' אפשר למנותם (כבהערה הקודמת)), מנאם באחד לחודש ה־ שני, דוגמה קצת עכ"פ ליום הקמת המשכן.

ועפ"ז יומתק (א) לשון רש"י „באחד בניסן הוקם המשכן ובאחד באייר מנאם" — שבא להדגיש בזה ההשוואה שבין ב' זמנים אלו, ששניהם היו באחד לחודש. (ב) מה שמעתיק (לפני פירושו) רק „באחד לחודש" * — ומשמיט תיבת „השני" ** — כי בזה מדגיש, שגם המנין (אף שהי'

הם", לכן מפרש רש"י שהמנין דפ' תשא הוא „לידע מנין הנותרים" (אלא שמ"מ הי' זה לאחרי יו"כ, כי אז דוקא הי' עילוי, כבפנים ההערה).

*) הטעם מה שרש"י מעתיק גם „וידבר במדבר סיני" — נתבאר בשיחת ש"פ במדבר תשכ"ה. וראה גם לקמן הערה 33.

**) כ"ה ברוב הדפוסים. ובדפוס ראשון מעתיק גם „השני".

ג) פֿאַרוואָס האָט ביי דעם מנין געדאַרפט זיין „תפקדו אותם גו׳ אתה ואהרן״ [12] — אַנדערש ווי ביי אַלע פֿריערדיקע מנינים: ביים ציילן די אידן „כשיצאו ממצרים״ (און אַזוי אויך אין נאָך פֿריערדיקע מנינים [13]) ווערט אינגאַנצן ניט דערמאָנט (אין חומש) ווער עס האָט זיי געציילט; ביי דעם מנין „כשנפלו בעגל״ שטייט „וידבר ה׳ אל משה גו׳ ״ [14], אַז בלויז משה רבינו האָט זיי געציילט — און דאָ (ביים מנין שלאחרי הקמת המשכן) ווערט בפירוש אָנגעזאָגט, אַז אויך אהרן האָט געדאַרפט ציילן, צוזאַמען מיט משה רבינו?

ג. איז דער ביאור בכל זה (בפני־מיות הענינים):

די זאָך פון „מנין״ (ציילונג) האָט אין זיך די איגנשאַפֿט, אַז אַלע ווערן געציילט אַלס גלייכע: דער „גדול שבגדולים״ (אין מעלה וחשיבות) ווערט ניט פאַרגעכנט ווי מער פון איינס, און דער „פחות שבפחותים״ ווערט ניט גערעכנט אַלס וויניקער פון איינס.

דערפון איז פאַרשטאַנדיק [15], אַז „חבתן״, די חיבה צו אידן וואָס ווערט אויסגעדריקט דורך (און אין) „מנין״, איז (ניט מצד זייערע פרטיות׳דיקע מעלות, וואָס אין זיי איז דאָ אַן אונטערשייד צווישן איין אידן און אַ צווייטן, נאָר) מצד נקודת היהדות, וואָס אין דעם גלייכן זיך אויס אַלע אידן [16].

און היות אַז די נקודת היהדות, מצד עצמה, איז העכער פון גילוי — דערפאַר האָט דער אויבערשטער גע־הייסן ציילן די אידן (הגם אַז אויך אַן דעם מנין איז עס כלפי שמיא גליא), ווייל דורכן „מנין״ טוט זיך אויף דער גילוי פון דער נקודת היה־דות [17]. און ווי רש״י טייטשט דאָס

בחודש השני, הי׳) „באחד לחודש״, דוגמת יום הקמת המשכן.

12) א, ג. וראה גם שם — ד, ה, יז, יח.

ומה שהי׳ בהמנין גם „איש איש למטה״ (א, ד) — הרי לא היו בהמנין עצמו כ״א „כשתפקדו (היינו משה ואהרן) אותם יהיו עמכם נשיא כו׳ ״ (פרש״י שם), וע״כ צריך לפרש כן במ״ש (שם א, מד) משה ואהרן ונשיאי ישראל.

— הטעם שהוצרכו להנשיאים, עיין ספורנו (א, ד) ועוד.

— הטעם שהוצרכו להנשיאים, עיין ספורנו (א, ד) ועוד. וראה לקו״ש חכ״ג ע׳ 3 ואילך.

ומה שרש״י מתחיל כאן בהמנין „כשיצאו ממצרים״ — כי רק בזה רואים ש„מונה אותם כל שעה״, שהרי ג׳ המנינים המנויים ברש״י היו במשך קצת יותר משנה אחת.

גם י״ל שהמנינים שקודם יצי״מ אין שייכים לנדו״ד — כי הם רק מה שהכתוב מונה אותם. משא״כ „כשיצאו ממצרים״ י״ל שהי׳ מנין ממש כדמשמע בפירש״י פנחס כו, א.

14) ר״פ תשא. והמנין „לידע מנין הנו־תרים״ כשנפלו בעגל הוא המנין דפ׳ תשא (ראה רש״י שם פסוק טז).

15) ראה גם לקו״ש ח״ד ע׳ 1021 ואילך. ח״ו ע׳ 7.

16) והגם שבנקודה זו שוה מטה לוי לכל ישראל — מ״מ, מצד חשיבותם המיו־חדת, נמנו בפ״ע (רש״י א, מט). ויש להסביר זה (בהמשך להמבואר בפנים) כי חשיבותם היא בתולדה „לגיון של מלך״ (רש״י שם), משא״כ בשאר בנ״י בא זה ע״י שיבוא ל„נדבה רוחו אותו והבינו מדעו כו׳ ״ (רמב״ם סוף הל׳ שמיטה ויובל) ומשה ואהרן מגלין זה (גם בשבט לוי) ע״י המנין.

ועפ״ז מובן ג״כ השינוי דמנין בנ״י הוא מבן כ׳ שנה (מוכשר ל„נדבה רוחו״) משא״כ בני לוי — די שיהי׳ בר קיימא (רש״י במדבר ג, טו).

17) ועפ״ז יובן גודל העילוי שב„מנין״, ועד אשר כל ספר במדבר נקרא „חומש הפקודים״ (יומא סח, ב. פרש״י תשא שם).

אויס אין אַ פריערדיקער סדרה[18] (וואו ער איז צום ערשטן מאָל מפרש, אַז דאָס ציילן פון אידן איז געקומען צוליב זייער חיבה): „להודיע חיבתם" — צו לאָזן וויסן, אַנטפלעקן, זייער „חיבה" — זייער מעלה.

ד. עפ"ז קען מען אויך מבאר זיין דעם לשון פון רש"י[8] „מונה אותם כל שעה". ווייל לכאורה איז לגמרי ניט פאַרשטאַנדיק: אמת טאָקע אַז פון יצי"מ ביז דאָן, ביז „באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים" (עטוואָס מער פון אַ יאָר) זיינען די אידן געציילט געוואָרן דריי מאָל — אָבער פון דעמאָלט אָן איז דאָך אַ דורך אַ גאָר גרויסער משך זמן (פון 38 יאָר) ביז מ'האָט נאָכאַמאָל געציילט די אידן — אין שנת הארבעים; און גאָר זעלטן איז עס געווען אין די וויטערדיקע פילע יאָרן און ביז היינט, אין וועלכע מ'האָט אידן געציילט בלויז איניקע מאָל (ווי עס שטייט אין מדרש[19], אַז אין משך פון אַלע זמנים, ביז איצט, זיינען אידן געציילט געוואָרן בלויז ניין מאָל; און אַז דער צענטער „מנין" וועט זיין בביאת המשיח) — היינט ווי פאַסט דער לשון „מונה אותם כל שעה"?

אין פשטות קען מען זאָגן, אַז מיטן לשון „כל שעה" מיינט רש"י (ניט יעדער וויילע, אפט — נאָר) יעדע אויסנאַמדיקע צייט ווען ס'איז פאַרגעקומען ביי אידן אַ געוויסער שינוי (למעלה[20], ואָס דאָס ברייגט אַ שינוי למעלה אין חבתן). פונדעסטוועגן איז עס ניט גלאַטיק אינעם לשון „כל שעה".

אָבער ע"פ הנ"ל — אַז דער מנין איז בכדי צו מגלה זיין די נקודת היהדות — יש לומר, אַז מיטן לשון „כל שעה" מיינט רש"י צו מרמז זיין, אַז דער גילוי פון נקודת היהדות (וואָס ווערט אויפגעטאָן דורך „מנין" און איז דערפאַר מרומז אין אים) קומט אין אַן אופן אַז ער פילט זיך, ער פועל'ט[21] און ווירקט „כל שעה":

בשעת מען צווינגט אַן אידן צו דינען ע"ז ר"ל (און עד"ז בנוגע יעדער עבירה, וואָס דער יצה"ר „צווינגט" אַ אידן טאָן[22]), וואָלט ער לכאורה געקענט טראַכטן ביי זיך: וויבאַלד אַז „אין לך דבר שעומד בפני התשובה"[23] — און דורך תשובה (מאהבה) ווערט דאָך „נעקר עונו מתחלתו"*[23] — היינט וואָס איז אַזוי דער „גוואַלד" אַז ער וועט זיך אויף איין וויילע אַפרייסן (ח"ו) פון אויבערשטן? — ער האָט דאָך שטענדיק[24] די מעגלעכקייט צו תשובה טאָן און דערמיט צו מתקן זיין און נאָכמער — אינגאַנצן עוקר זיין דעם עבר!

זעט מען אָבער אַז ס'איז ניט אַזוי, אַז אַ איד איז בטבעו גרייט אויף מסירת נפש אַבי ניט אָפגעריסן וועלן פון אויבערשטן אפילו אויף איין רגע (ניט געקוקט אויפן חשבון), אַז שפעטער קען ער עס מתקן זיין). און דער טעם אויף דעם איז, ווייל דער „אור

18) ר"פ שמות. וגם בפ' תשא שם: להודיע שהיא חביבה עליו.

19) תנחומא תשא ט. במדב"ר פ"ב, יא. פסיקתא דר"כ פ' שקלים (יח, א).

20) ראה לעיל הערה 9.

21) בסגנון הידוע „פעולה גמשכת".

22) ראה רמב"ם הל' גירושין ספ"ב.

23) נסמן בלקו"ש ח"ז ע' 8 הערה 24.

*23) רש"י יומא פו, א.

24) ואף שהאומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה — הרי אם דחק ונתחזק ונתגבר על יצרו ועשה תשובה מקבלין תשובתו (אגרת התשובה פי"א).

ה׳ ״ וואָס איז מלובש אין נפש פון אידן, איז ער „למעלה מהזמן, ושליט ומושל עליו״ [25] — ובמילא איז לגבי אים ניטאָ קיין אונטערשייד צווישן אַ קורצער וויילע און אַ משך זמן ארוך: זיין אָפּגעריסן, ח״ו, פון אוי־בערשטן אויף איין רגע איז ביי אים אָפּגעפרעגט פּונקט ווי אויף אַ לאַנגע צייט.

און דאָס מיינט רש״י צו אָנדייטן מיטן לשון „מונה אותם כל שעה״: דער מנין (פון נקודת היהדות) ווירקט ביי אידן (און פאַרהיט) „כל שעה״, אפילו אַ קליינע וויילע און אפילו ווען דערנאָך קען ער מתקן זיין אויך דעם עבר — וויבאַלד אָבער אַז אין דעם קליינעם זמן, ביז ער וועט מתקן זיין, איז ער פאָרט אַ נפרד ח״ו — וואַרפט ער אַוועק אַלע חשבונות און איז זיך מוסר נפש, ווייל די נקודת היהדות געוועלטיקט, איז „מונה״, „כל שעה״.

ה. ע״פ כל הנ״ל וועט מען אויך פאַרשטיין דעם חילוק צווישן די דריי פאַלן פון „מנין״ (וועלכע ווערן גע־בראַכט אין רש״י): כשיצאו ממצרים, כשנפלו בעגל כו׳ — פאַר הקמת המשכן, און באחד באייר נאָך הקמת המשכן:

אינעם גילוי נקודת היהדות און אין איר ווירקונג אויף אידן זיינען דאָ, בכלל, דריי אופנים:

א) אַז אויך נאָכדעם ווי עס ווערט ביי אים נתגלה די נקודת היהדות — ביז צום אַרויסרופן ביי אים די גרייט־קייט אויף מס״נ בפועל ממש, בלייבן — פאָרט — זיינע כחות פּנימיים (שכל וכו׳) אַזוי ווי זיי זיינען געווען פריער.

על דרך דוגמא, ווי דאָס וואָס ווערט אַרומגערעדט אין תניא [26], אַז אויך אַ קל שבקלים איז זיך מוסר נפש אויף קידוש השם — און דאָך ווערט ער גערופן „קל שבקלים״ אויך דאַן ווען ער שטייט אין גרייטקייט אויף מסירת נפש ממש (וואָרום ס׳איז רעכט [27] אַז אויף אַנדערע עבירות זאָל ער יע עובר זיין).

ב) אַז די נקודת היהדות ווירקט אויך אויף זיינע כחות פּנימיים: ביי אים לייגט זיך אין שכל וכו׳ לויט ווי דאָס איז מתאים מצד נקודת ה־יהדות. אָבער צוזאַמען דערמיט איז פאָרט נרגש, אַז אָט דער אָפּלייג אין מוח וכו׳ קומט ניט פונעם שכל גופא [28], נאָר שטאַמט פון אַן אַנדער כח וואָס האָט באַווירקט זיין פאַר־שטאַנד.

ג) אַז די נקודת היהדות נעמט דורך זיין גאַנצן מהות און זי ווערט זיין גאַנצע מציאות; ובמילא ווערט אַזוי, אַז דער שכל מצד עצמו איז מחייב און פאַרשטייט בהתאם מיט דער נקו־דה.

און אין דעם איז באַשטאַנען דער חילוק צווישן די דריי „מנינים״ הנ״ל:

ביי יצי״מ, האָט ביי אידן מאיר געווען די אמונה פּשוטה, ביז דאָס האָט ביי זיי אַרויסגערופן דעם „לכתך

---

25) תניא פכ״ה (לא, ב).
ויל״פ ב׳ הענינים: מצד „למעלה מהזמן״ כל ענין (אפי׳ של רגע) יש בו ענין דנצ־חיות וכדלקמן (בתניא שם לב, א) בקדושה, אלא שבענין דלעו״ז תשובה עוקרתו; מצד „ושליט ומושל עליו״ אפשר שענין דלפי שעה יהפך להיות נוגע יותר מענין דזמן ארוך.

26) פי״ח ואילך.

27) אין סתירה לזה ממ״ש בקונט׳ ה־עבודה פ״ה (ע׳ 32) — כי המדובר שם הוא בכללות. אבל בנוגע לענינים פרטים אפשר להיות כו׳ כבפנים.

28) ראה סידור שער ל״ג בעומר ב־תחלתו.

אחרי במדבר בארץ לא זרועה"[28] — דאָס איז אָבער ניט געווען פאַרבונדן מיט זייערע כחות פנימיים[29].

פאַר הקמת המשכן, ווען דורך „ועשו לי מקדש" האָט זיך געדאַרפט אויפטאָן דער „ושכנתי בתוכם"[30] (אין זיי, אין אַ פנימיות) — איז געווען אַ צווייטער „מנין"[30] (און עס האָט ניט מספיק געווען די „חיבה" וואָס איז נתגלה געווארן דורכן מנין בצאתם ממצרים), וויל איצט האָט די הודעת החיבה (גילוי נקודת היהדות) געמוזט זיין אין אַ פיל טיפערן אופן: עס זאָל דורכנעמען אין באַווירקן אויך די כחות פנימיים — ושכנתי בתוכם — זיי זאָלן זיין מוכשר צום גילוי פון „ושכנתי" אין זיי.

און דערנאָך לאחר הקמת המשכן, ווען אידן האָבן שוין געטאָן די עבודה אין משכן און זיי אַליין זייענען דערמיט געווארן אַ „משכן" צום אויבערשטן, (ניט בלויז מצד „ושכנתי" וואָס איז געקומען מלמעלה, נאָר) מצד זייער אייגענער עבודה — דעמאָלט איז געווען אַ דריטער „מנין": אַז חיבתן של ישראל (נקודת היהדות) איז נתגלה געווארן אויך מצד די כחות פנימיים גופא, כנ"ל.

ו. דערמיט וועט אויך ווערן פאַרשטאַנדיק, וואָס דער מנין שלאחרי הקמת המשכן איז געווען ערשט „(באחד) באייר", און פאַרוואָס אויך אהרן, צוזאַמען מיט משה, האָט זיך דאַן געדאַרפט באַטייליקן אינעם ציילן פון אידן:

דער חילוק צווישן ניסן (דער חודש הגאולה, יצי"מ) און אייר (דער חודש פון ספה"ע) איז: ניסן איז המשכה-מל־מעלה למטה, און אייר — העלאה מלמטה למעלה[31]; און עד"ז איז אויך דער חילוק צווישן משה און אהרן, אַז משה איז „שושבינא דמלכא", וואָס איז ממשיך אלקות מלמעלה למטה, און אהרן איז „שושבינא דמטרוניתא", ער איז מעלה כנסת ישראל מלמטה למעלה[32].

און היות אַז דער „מנין" (שלאחרי הקמת המשכן) איז געווען בכדי צו אויפטאָן דעם גילוי נקודת היהדות (ניט בלויז מצד דער נקודה גופא, בדרך מלמעלמ"ט, נאָר) אויך מצד די כחות פנימיים עצמם, בדרך מלמטלמ"ע — דערויבער האָט דאָס געדאַרפט דורכגעפירט ווערן דורך משה און אהרן צוזאַמען; און דוקא „באחד לחודש השני", ווען ס'איז שוין דאָ ניט בלויז[33] די המשכה מלמעלה, נאָר אויך די העלאת המטה.

ז. און דאָס איז אויך די שייכות צווישן פרשת במדבר — וואָס איר

---

*28) ירמי' ב, ב.

29) שלכן הוצרך להיות „כי ברח העם" (תניא פל"א).

30) תרומה כה, ח. ו„בתוכם" (לשון רבים) היינו „בתוך כאו"א מישראל" (נסמן בלקו"ש ח"ג ע' 906).

31) נתבאר בארוכה בלקו"ש ח"א פ' אמור. ח"ד ע' 1302. לקמן ע' 234 ואילך. ולהעיר מלקו"ת פרשתנו ג, א.

32) זח"ג כ, א (רע"מ). נג, ב. וראה לקו"ת פרשתנו ב, סע"ד ואילך, שזהו גם שני הענינים „במדבר סיני" ו„באהל מועד". ע"ש.

33) ויש לומר, (ב„יגה של תורה" שב־פרש"י), שבזה שרש"י מעתיק (לפני פירושו) „במדבר סיני (באחד לחודש)", מרמז הטעם למה שנמנו „(באחד) באייר" — לפי שזה המנין שייך לענין ההעלאה מלמטלמ"ע, בחי' „במדבר סיני" [אלא שמ"מ הוא שייך גם ליום הקמת המשכן — המשכה מלמעלה „באחד לחודש" (ראה לעיל הערה 11 ובשוה"ג הא')].

אַנהויב איז דער ציווי „שאו את ראש גו׳" [וואָס יש לומר אַז „שאו" איז אויך פון לשון נשואין] — מיט [ביום חתונתו זה] מתן תורה:

ביי מתן תורה, האָבן זיך אויפגעטאָן צוויי ענינים — „העליונים ירדו ל־תחתונים" און „התחתונים יעלו לעל־יונים"[34].

איז אַלס הכנה צו דעם יחוד פון אויבערשטן מיט אידן אין בײדע קוין[35]

— די המשכה פון אוא״ס אין כנס״י און די העלאה פון כנס״י צו אוא״ס — לייענט מען אין דער תורה וועגן „מנין" וואָס איז געווען „באחד לחודש השני" (וואָס קומט נאָכן חודש הרא־שון, און זיינע המשכות), און וואָס איז געווען דורך משה רבינו שושבינא ד־מלכא און אהרן שושבינא דמטרוניתא,

וואָס דאָס איז אַ הכנה צו דעם יחוד פון מתן תורה. אַז עס ווערט דורך אורייתא[36], „ישראל[37] וקוב״ה כולא חד".

(משיחות ש״פ במדבר תשכ״ד־ה)

---

34) שמו״ר פי״ב, ג. תנחומא וארא טו. וראה לקמן ע׳ 23 ואילך.

35) ויש לומר, שב׳ קוין אלו נרמזים [לא רק במקום הציווי „במדבר סיני באהל מועד" (ראה הערה 32), אלא גם] בזמן הציווי „באחד לחודש גו׳ בשנה גו׳": „חודש" שייך ללבנה מלכות — העלאה, ו„שנה" — לחמה, זי״א — המשכה (ראה לקמן שם הערה 18).

וע״פ המבואר לקמן שם (ע׳ 7־26), שעיקר העילוי דמ״ת הוא חיבור ב׳ הקוין יחד — יש לומר, שגם ענין זה נרמז בזמן הציווי, כי „בחי׳ חודש ובחי׳ שנה (שבכתוב זה) הכל אחד" (לקו״ת שם ג, א מזח״ג קיז, ב).

36) לקו״ת ויקרא ה, ג (מזח״ג עג, א).

37) זח״ג צג, ריש ע״ב.